

Ludo Lievens,
Lievens & Co Consulting

Corporate Finance
www.lievens.be
Wittemolenstraat 47, 8200 BRUGGE
Bischoffsheimlaan 36, 1000 BRUSSEL

Lievens & Co

FISCAAL, JURIDISCH & FINANCIËEL ADVIES

Hoe uw partner beschermen bij overlijden? 5 fiscale opportuniteiten

Voor ondernemers en vermogende particulieren is een goede successieplanning een noodzaak om te vermijden dat het familiaal patrimonium onderworpen wordt aan de toptarieven in de erfbelasting van 27% (tarief in rechte lijn en tussen echtgenoten en samenwonende partners).

Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- **verticale planning:** overdracht naar de volgende generatie
- **horizontale planning:** overdracht binnen dezelfde generatie, nl. naar de langstlevende echtgenoot of samenwonende partner

In deze bijdrage gaan we in op enkele opportuniteiten voor horizontale planning rekening houdend met de nieuwste standpunten van de Vlaamse Belastingdienst.

1. Beding van aanwas

Voor wie? Gehuwden of niet-gehuwden die elk een eigen vermogen opgebouwd hebben.

Wat? Een contract waarbij elke partner bepaalde vermogensbestanddelen afstaat aan de andere op voorwaarde dat hij/zij eerst overlijdt. Indien de overlevingskansen van de partners/echtgenoten (min of meer) gelijk zijn, is een beding van aanwas een "kanscontract", waarbij elk van de partners een evenwaardige kans op winst of verlies heeft.

Waarom? Het vermogen dat het voorwerp uitmaakt van dit kanscontract wordt onttrokken aan de nalatenschap waardoor de regels van het erfrecht en de erfbelasting niet van toepassing zijn.

Wat zegt de fiscus? Eind 2017 heeft de Vlaamse Belastingdienst 2 positieve beslissingen gepubliceerd op haar website (voorafgaande beslissingen nr. 17030 d.d. 2/10/2017 en nr. 17025 d.d. 4/09/2017). Mits het gaat om een geldig kanscontract (evenwaardige overlevingskansen) met een specifiek voorwerp, zal er geen erfbelasting verschuldigd zijn wanneer de aanwas uitwerking krijgt. De aanwas van onroerende goederen gebeurt in de regel mits 10% registratiebelasting en de aanwas van roerende goederen (bv. aandelen, portefeuillewaarden, etc.) gebeurt zonder evenredige registratiebelasting. Begin dit jaar heeft de Vlaamse Belastingdienst haar standpunt verder verduidelijkt en aangevuld (Standpunt nr. 17044 d.d. 08/01/2018). Vanaf 1 september 2018 zal het beding van aanwas ook voor roerende goederen opgenomen moeten worden in een notariële akte.

2. Schenking tussen echtgenoten

Voor wie? Gehuwde echtparen waarbij één of beide echtgenoten over een eigen vermogen (d.i. niet gemeenschappelijk) beschikken.

Wat? Gehuwden kunnen aan elkaar schenken onder levenden.

Waarom? Een schenking tussen echtgenoten onder levenden is fiscaal voordeliger dan overdracht door overlijden. In tegenstelling tot het algemene principe dat schenkingen onherroepelijk zijn, zijn schenkingen tussen echtgenoten herroepbaar, zodat de regeling zo nodig nog teruggedraaid kan worden.

Wat zegt de fiscus? Een schenking tussen echtgenoten voor Belgische notaris is onderworpen aan de gewone tarieven inzake schenkbelasting (3% voor roerende goederen, progressieve tarieven voor onroerende goederen). Als zodanig is een schenking tussen echtgenoten geen fiscaal misbruik. Wel heeft de Vlaamse Belastingdienst een negatieve beslissing getroffen omtrent een artificiële constructie met een wederzijdse schenking tussen echtgenoten waaraan een conventioneel beding van terugkeer gekoppeld werd. (voorafgaande beslissing nr. 17033 d.d. 13/11/2017)

3. Keuzebeding onder last

Voor wie? Gehuwden met een gemeenschappelijk vermogen (wettelijk stelsel).

Wat? Het keuzebeding onder last is een variëteit op het klassieke keuzebeding. Het klassieke keuzebeding houdt in dat bij overlijden van een echtgenoot, de langstlevende vrij kan bepalen welk deel van het gemeenschappelijk vermogen hij/zij zal verkrijgen en welk deel zal toekomen aan de nalatenschap. Het nadeel is dat er erfbelasting verschuldigd is in de mate dat de langstlevende méér kiest dan de netto-helft.

Bij een keuzebeding onder last, is de langstlevende een opleg verschuldigd aan de nalatenschap indien hij/zij méér kiest dan de netto-helft. Doorgaans wordt voorzien dat de opleg pas opeisbaar wordt wanneer ook de langstlevende overleden is.

Waarom? Het keuzebeding onder last laat maximale flexibiliteit voor de langstlevende om de goederen te nemen die hij/zij wenst. Tegelijk behouden de overige erfgename(n) (i.c. de kinderen) hun erfrechtelijke aanspraken, doordat ze een schuldvordering op de langstlevende echtgenoot verkrijgen.

Wat zegt de fiscus? De opleg is belastbaar in de nalatenschap, maar aftrekbaar van het erfdeel van de langstlevende. In principe compenseert het ene het andere. Afhankelijk van de concrete situatie kunnen optimalisaties gerealiseerd worden (bv. indien de kinderen in lagere schijven belast worden dan de langstlevende echtgenoot). Indien de erfgename(n) later de betaling ontvangen van de schuldvordering bij het tweede overlijden, zal deze betaling niet meer belastbaar zijn in de erfbelasting. De Vlaamse Belastingdienst aanvaardt evenwel niet dat de schuldvordering afgetrokken wordt als passief in de nalatenschap bij het tweede overlijden. (standpunt nr. 16053 d.d. 13/06/2016). Dit standpunt werd inmiddels verankerd in de wet (Decreet d.d. 8 december 2017).

4. Toegevoegd intern gemeenschappelijk vermogen (TIGV)

Voor wie? Gehuwden met scheiding van goederen.

Wat? Een beperkt gemeenschappelijk vermogen dat toegevoegd wordt in een contract van scheiding van goederen. Een TIGV is beperkt tot één of meerdere specifiek aangewezen goederen (bv. de gezinswoning).

Waarom? De TIGV laat toe om bepaalde vermogensbestanddelen te onderwerpen aan de regels die van toe-

passing zijn in een gemeenschapsstelsel, terwijl voor het overige de principes van scheiding van goederen van toepassing blijven. Op die manier wordt er flexibiliteit ingebouwd, waardoor het vermogen bij overlijden overgeheveld kan worden van het vermogen van de ene echtgenoot naar dat van de andere.

Wat zegt de fiscus? De inbreng van onroerend goed in een TIGV kan gebeuren tegen 0% registratiebelasting (Standpunt nr. 16100 d.d. 14/11/2016). Bij overlijden zijn dezelfde regels van toepassing als bij een huwgemeenschap (bv. keuzebeding is mogelijk). De toebedeling van de gezinswoning aan de langstlevende d.m.v. een keuzebeding of een verblijvingsbeding, is vrijgesteld van erfbelasting.

5. Finaal verrekenbeding (alsof-beding)

Voor wie? Gehuwden met scheiding van goederen.

Wat? In het huwelijkscontract wordt een verrekenleutel opgenomen waardoor de langstlevende echtgenoot een schuldvordering krijgt op de nalatenschap van de eerststervende echtgenoot. Het verrekenbeding kan volledig op maat gemoduleerd worden.

Waarom? In eerste instantie is het verrekenbeding een manier om de harde consequenties van het stelsel van scheiding van goederen te milderen indien één van beide echtgenoten komt te overlijden. In tweede instantie is een finaal verrekenbeding ook fiscaal erg gunstig.

Wat zegt de fiscus? Nadat het Hof van Cassatie begin vorig jaar nog de geldigheid van het finaal verrekenbeding bevestigd had, heeft het Vlaams Gewest de wet gewijzigd. Voor alle overlijdens die plaatsvinden vanaf 1 januari 2018 zullen verrekenbedingen niet meer aftrekbaar zijn als schuld van de nalatenschap. (Decreet van 8 december 2017)

Na deze wetwijziging blijft het verrekenbeding nuttig om de financieel zwakste echtgenoot te beschermen. Wie evenwel uit is op het fiscaal voordeel van de clause, is eraan voor de moeite. Gehuwden die een verrekenbeding in hun contract hebben, doen er dan ook goed aan om het huwelijkscontract van onder het stof te halen en na te zien of er fiscaal gunstigere manieren zijn om de langstlevende te beschermen.

Conclusie

Met een doordachte horizontale planning zorgt u ervoor dat uw echtgenoot en/of samenwonende partner na uw overlijden niet achterblijft met een torenhoge factuur aan erfbelasting en/of lege handen.

De wetgeving en de standpunten van de Vlaamse Belastingdienst laten voldoende ruimte om het vermogen tussen gehuwden of samenwonenden onderling over te dragen en/of te verschuiven op een fiscaal vriendelijke manier.

Ludo Lievens